

V. Kapi ooper "L e m b i r t u" arutluskoosolek

teisip. 22. augustil 1961. a. kell 15.00

Sm. Hammer - käesolev lavastus on seega uus eesti algupärane ooper, millega avame endi teatri hooaja. Täna sel peaproovil nägime, kuidas teos on lõplikul kujul valminud. Nüüd oleks huvitav kuulda arvamusi nähtud ooperi kohta.

Sm. Stepanov - seltsimehed, ostonlased ja külalised, lubage mul tervitada uue eesti algupärase ooperi sünni puhul. V. Kapp on teinud suure ja tänuväärse töö. Teos on kaasaegne, siin võitleme keskaja vastu, võitleme kiriku vastu, üldse selle keskaja vastu, mis segab rahvaid. Ooperi muusika on haarav, ilus, meloodiline. Oleks tahtnud rohkem dramatismi. Üldiselt hästi õnnestunud lavastus. Mind isiklikult häirib Meelise ja Mare duett - võiks anda pingsamini. Siis lavaliselt I, II vaatuses ja mõnes muus kohas tundub seisakut tegevuses, kus ei ole ühtumist muusikaga. Siis Alobrandi kuju - see on jultunud inimene ja kui momendil ordi pearüütel talle kõrvu sosistab, ei tohiks ta kohkuda, sest jultunud inimene nõustub kõigega. Veel l. pildis on rahvas väga staatiline, peaks rohkem tegevusele reageerima.

Üldiselt lavastuslisest küljest palju rääkida ei ole, peab ütleva, et ooper on hästi lavastatud ja saab mennu osaliseks.

Siis veel valgustuse suhtes - viimane pilt - ei saa aru, kas peab siin kujutama päikese tõusu või on koit. Segab see punane valgustus. Muusikas siin on kulminatsioon, tegevuses mitte. Need on pisimärkused, mis on võimalik parandada.

Sm. Podolski - nägin teost, mis on meile ilusaks kingituseks hooaja avamiseks, see on V. Kapi suurim teos. Esimese kuulamisega võib tunda V. Kapi muusikalist helikeelt. Üksikute osaliste muusikalised karakterid on õnnestunult lahendatud. Kindlasti kuulajaskond ütleb heliloojale suur tänu ilusa töö eest. Isiklikult olen väga rahul ooperiga.

Teatrikriitaja - see ooper võetakse publiku poolt hästi vastu. Muusika haarab esimesest taktist peale. Arvan, et ooper haarab laiu rahvamassi. Ta on kasvatuslik. "Estonia" teater on teinud hea töö ja kõik võimalused lavastamiseks ära kasutanud. Eilses proovis jäi lõpp veidi kahvatuks, täna oli see palju parem.

- Sm. Tamarin - mõningaid märkusi ooperi kohta - epiloogis - rahvas istub näoga saali, tegevus sünnib aga selja taga. I vaatuse alguses ei saanud aru tekstist. Siis linnuse ehitamisel - ehitustöös ei ole leitud rütmi töö ja muusika vahel. Epiloogis on leinava naise liigutused teatraalsed ja kas sama naine ilmub hiljem ka tegevusse, ta jääb juhuslikuks. Vastolu tekitab realistlik ja tinglik lahendus linnuse ehitamisel. Mõökade tagumine kostub saali, kuid kirved on bütafoorsed, samuti puudub osal tege- lastel tegevus. Väga dramaatiline koht on isa ja poja kokkupärge. Lembitu võtab pistoda ja lööb selle maha sõnades: "ole see sümboliks sellest salakavalusest ja jälku- sest, mis endaga kaasa toob ordu oma munkadega. Järgmises pildis tuleb rahvas kokku, kuid pist- oda jääb kogu palgiga samasse paika. Seega kaotab see pistodaga tegevus sääl palgis oma osatähtsuse. Muusika suhtes tekitab teatavat monotoonsust. Koikide peaosaliste partiid on viidud liiga madalale, mistõttu katab orkester soliste eriti Georg Otsa. Meelise ja Mare duett langeb helikeelest välja ja mõjub estraadlikult.
- Sm. Hammer - anname sõna-teose asjaosalistele kas autorile või lavastajale.
- Sm. V. Kapp - Püüdsin anda oma ooperis edasi nii eestlaste kui ka tolleaegset katoliikliku muusikat ja lähendada seda kõike tänapäeva inimestele ning teha seda arusaadavaks. Rütmi suhtes olen lähendanud selle leeri inimesi kaugest minevikust tänapäeva elule- jättes muusikas aluseks selle ajastule tüüpilist harmoonilist ja kontrapunktilist struktuuri. Tänaane proov võrreldes eelmistega, läks võrdle- misi puhtalt. Täna väga sõnavõttude eest.
- Sm. Väljaots - püüan arvestada koikide märkustega, mis siin täna lavastuse kohta öeldud. Tõsi, koiduvalgus ei ole hea, püüan parandada. Märkeid proloogi asjus püüan meeles pidada. Uldiselt pean ütleva, et selle ooperi lavasamine oli suureks naudinguks, oli huvitav kollektiivne töö. Ja pean ütleva, et suur vaev ja töö pole untsu läinud. Täna komponisti, see ooper oli tema esimene laps, täna dirigent Raudseppa, täna seltsimehi Targamad, Trill järve ja Sanderi suure töö eest. Tõhusalt töötas koor, samuti ballett. Täna tehnilise sektorile esotsas sm. Kagovere, Randva, Lossiga.
- Sm. Raudsepp - orkester võttis torema innuga tööst osa. Töö prot- sessis mul tekkisid autoriga arusaamatusi, nüüd palun autori käest nende pärast vabandust. Loodan, et järgmise ooperiga oleme rohkem kooskõlas. Palju tänu orkestrile.

Sm. V. Kapp - kõigi kollektiivi liikmeile suur tänu. Kui tulin esmakordselt "Estoniasse" öeldi mulle, et Estonia kollektiiv on kapriisne, sellega on raske töötada. Kuid vastupidi, esimesest päevast peale oli kodune tunne, oli hea töötada. Niisugune tore suhtumine innustab mind peagi uut operit looma.

Sm. Hammer - loodame, et uus oper leiab hea vastuvõtu, olgu stiimuliks ka teistele heliloojatele. Oper on ajalooline ja ta kõlab kaasaegselt ja tänapäevaselt. Üksikud püüdnud, mis on täna mainitud, on veel võimalik kõrvaldada. Lubage tänada kõiki kollektiive, kes on innukalt kaasa töötanud uue operi sünni puhul. Sellega lubage lõpetada tänane arutluskoosolek.

Koosolek lõppes kell 16.00

Koosoleku juhataja.

Protokollija.

S. Reimaa